

Quatre qüestions d'amor?

JOAN FRANCESC
MIRA

Serà pura literatura oral, o material etnogràfic: transcripció recuperada d'enregistraments de fa quaranta anys en un lloc del Maestrat, quan jo rodava per pobles i viles comprovant que no hi ha res nou sota el sol, *nihil novum sub sole*, abans i ara.

“Hi havia una xica que li deien ‘la peona’. I va fer-se vella i no va poder festejar, hasta que va eixir-li un nòvio cego. I no és que el volia, no, és que com tenia moltes moltes finques en rústiques i en urbana, pues van arribar a casar-se vells, això era cap a l’any 29 o 30. Per cert, que van estar uns quants anys sense família... la gent ja malpensava. Total, que van arribar a tindre família, i van tindre un xic. I esta dona se va casar pels béns: ella sí que deia que el volia a d’ell, però si ella no haguera sigut pobra no s’haguera casat. Després van anar-se’n cap a Castelló, van comprar un pis, van vendre ací primer les finques, i vivien prou bé, però si no haguera sigut perquè tenia moltes finques, ella no s’haguera casat. Ara resulta que es mor ell, i ella no va tindre més remei que vendre finques i ara s’ha posat en amo, a fer faenes, i esta xica avui dia ha de guanyar-se el jornal com abans de casar-se en eixe senyor...”

“I una que es posa en un xic, també tan ric o més que ella i es comprén que els dos buscaven les herències... i van arribar a casar-se... Però tanta desgràcia tenen l’un com l’altre, que no poden tindre família: què faran en estos béns de l’un i de l’altre? Es van casar pels béns, i lo que tinguen no ho poden disfrutar, perquè no prenen ni un cafè per no gastar-se cinc pessetes...: que és lo que fan en

tota esta hacienda? Tota se perdrà perquè no hi ha hereus pel dia de demà... És que jo no entenc per què arriben a casar-se... en lo bonico que és casar-se en voluntat, conforme em vaig casar jo en la meua dona, tindre fills, donar-los als fills lo que poguésem, i més i tot... però este matrimoni no sé lo que han de fer, ahorrant tota la vida diners, sense poder tindre fill...”

“Pues ja voràs, un xic d’ací volia a una xica que era d’una casa que tenia prou bona hacienda, però el xic era pobre. I ells dos se volien prou, i eixe xic s’haguera casat en ella perquè la volia, però a l’enterar-se els pares d’ella ja li volien llevar del cap la idea, perquè eixe xic era massa pobre per a d’ella. Però com ella el volia, ja li parlava tan prompte podia. Hasta tal punt que va un dia ell a acompanyar-la a casa, i son pare d’ella que volia pegar-li en una cadira al cap, i allí se va armar l’u de maig... Des d’aquell dia que van tallar la relació, perquè clar... al renyir en els pares, aquell xic va dir ‘deixem-ho estar, perquè ja que no me vo-

len els teus pares, per a viure tota la vida amargats...’ I ara que li ha eixit a ella un nòvio que té prou diners i tot, pues ara se’ls acomode als pares d’ella, i ara ja no li diuen res, que fa poc de temps que ja el deixen entrar a casa i ja és tot una bassa d’oli.”

“Va ser un home que en la joventut d’ell se’n va anar de M., potser a l’estranger, i va fer-se molt ric, i va comprar una fàbrica a València. Va arribar a casar-se, sense família, es mor la dona, i es queda viuado. I ací a M. venia molt perquè tenia família. I hi havia una xica ací, que per cert va arribar a delegada de Falange, ella, i siga que ella li buscava els diners, siga lo que siga, es van posar a festejar. Es posen a festejar, que tots ho miraven estrany perquè era massa la diferència, perquè ella deuria tindre uns 32 anys i ell uns 71 o 72, de quaranta anys i pico segur que li guanyava, i ell se volia casar lo antes possible en ella. I jo els vaig vore moltes vegades per la plaça, festejant a deshora de la nit, que aquell home no tenia aliento ni per anar... però tenia molts duros i ella havia d’aguantar en ell. Total, que jo li preguntava a d’ella ‘però Maria C., tu el vols o és que li busques lo que ens fa falta a tots?’ I ella deia que es volia casar perquè el volia, però això no ens ho podia fer creure a ningú perquè una xica de 32 anys casada amb un home de 72 anys i viuado que havia de portar-lo passejant... Ell venia a M. a festejar, i un viatge de tants, quan se’n va anar a València, perquè allí tenia els interessos, als tres dies es mor. Es va quedar la nòvia ací en molt de dol, i no va poder arribar-se a casar. No és que ella el volia, buscava els diners, tenia molts duros i moltes fàbriques, que si s’haguera arribat a casar ella ho hauria heretat tot...”

Efectivament, des dels matrimonis dels dinka i dels nuer a base de comptar caps de bestiar (pobres nuer, pobres dinka, que ara en comptes de matar-se amb llances es maten amb kalàixnikovs...) fins a Berlusconi o Donald Trump, hi ha poques novetats sota el sol.

« I JO ELS VAIG VORE MOLTES VEGADES PER LA PLAÇA, FESTEJANT A DESHORA DE LA NIT, QUE AQUELL HOME NO TENIA ALIENTO NI PER ANAR... PERÒ TENIA MOLTS DUROS I ELLA HAVIA D’AGUANTAR EN ELL. »